

Bulharsko

dôležité informácie

ROZLOHA	110 994 km ²
OBYVATEĽSTVO	6,9 mil.
HLAVNÉ MESTO	Sofia (okolo 1,3 mil. obyvateľov)
ŠTÁTNE ZRIADENIE	republika
ÚZEMNÉ ČLENENIE	28 oblastí
JAZYK	úradným jazykom je Bulharčina, v turistických centrách sa dohovoria anglicky a niekedy aj nemecky alebo rusky.
NÁBOŽENSTVO	62,7 % ortodoxní, 15,9 % ateisti, 9,8 % sunniti a iné

Doklady a vízum

Do Bulharska sa môže vycestovať s platným cestovným pasom alebo občianskym preukazom, ktorý musí byť platný pri vstupe i výstupe z krajiny. Každé dieťa musí mať VLASTNÝ CESTOVNÝ DOKLAD – podľa veku občiansky preukaz alebo cestovný pas. Bulharské orgány pri ceste nepĺnoletých detí so slovenským občianstvom v sprievode iných osôb ako rodičov alebo zákonného zástupcu NEVÝŽADUJÚ overené potvrdenie o súhlase alebo splnomocnenie rodičov.

Colné predpisy

Do Bulharska je bežne povolené dovážanie darčiekov pochádzajúcich z krajín EÚ. Sú však stanovené limity na niektoré komodity na osobu: max. 200 ks cigariet, 50 ks cigár (alebo 250 g tabaku), 2 l vína, 1 l alkoholu nad 22 %, 1 l alkoholu pod 22 %, 250 ml toaletnej vody a akéhokoľvek tovaru do limitu 150 EUR. Je zakázaný vývoz či dovoz akýchkoľvek drog alebo omamných látok, s výnimkou predpísaných liekov. Vysoké pokuty sa platia za vývoz akéhokoľvek predmetu staršieho ako 100 rokov, pokiaľ k tomu nemáte zvláštne povolenie. Rovnako je zakázaný vývoz akýchkoľvek vzácnych či ohrozených druhov zvierat a rastlín.

Poistenie

Veľvyslanectvo SR v Sofii dôrazne odporúča každému turistovi uzavrieť komerčné zdravotné poistenie pred cestou do Bulharska, a to na celú dĺžku pobytu.

Očkovanie a zdravotnícka starostlivosť

Po predložení Európskeho zdravotného preukazu je poskytovaná bezplatná nevyhnutná (akútna) lekárska starostlivosť v štátnych zdravotníckych zariadeniach. Na využitie služieb súkromných zdravotníckych zariadení, ktoré sú na vyššej úrovni ako aj na prevoz do SR v prípade úrazu alebo úmrtia, je potrebné uzatvoriť komerčné poistenie. Ak nemá slovenský občan Európsky zdravotný preukaz a nemá uzatvorené komerčné poistenie, hradí si zdravotnú starostlivosť poskytnutú v Bulharsku z vlastných prostriedkov.

V Bulharsku sa v rôznom období a lokalitách vyskytuje väčšie množstvo komárov, preto odporúčame klientom vybaviť sa repelentom, sprejom proti hmyzu, prípadne elektrickými odpudzovačmi komárov. Nezabudnite si vziať so sebou prípravky pre prípad poštípania komármi napr. Fenistil gél.

Miestna mena

Menovou jednotkou je 1 Lev (= 100 stotiniiek), medzinárodné označenie BGN. 1 EUR je cca 1,95 BGN. Vo väčších mestách bankomaty prijímajú bežné karty (Visa, Eurocard, American Express). Voľne možno dovážať alebo vyvážať hotovosť do 10 – tisíc eur.

Časový posun

+1 hod. (Slovensko 12:00 hod – Bulharsko 13:00 hod.)

Podnebie a klíma

V Bulharsku vládne na severe vnútrozemské počasie s častejšími zrážkami počas jesenných a jarných mesiacov, na juhu krajiny je to podnebie prímorské so suchými a teplými letami a studenými vlhkými zimami. Na horách sa obvykle sneh udrží od decembra do apríla. Letná sezóna sa začína na konci mája a končí v októbri. To znamená, že Bulharsko láka turistov takmer celoročne. Pre letnú dovolenku sú najvhodnejšími mesiacmi jún, júl a august. Na turistiku sa odporúčajú aprílové, májové a septembrové dni.

Pláže

Väčšina pláží v Bulharsku je verejne prístupná. Vstup na pláž je bezplatný, ale ležadlá a slnečníky sú vo vlastníctve hotela, alebo miestnej taverny. Ceny za prenájom 2 ležadli a 1 slnečníka na pláži sa pohybujú od 5 EUR do 10 EUR za deň. Opaľovanie "hore bez" sa síce bežne toleruje, ale „nudizmus“ je oficiálne obmedzený len na niekoľko k tomuto účelu vyhradených pláží. Pri skalnatých pobrežiach sa môžu vyskytovať morskí ježkovia, odporúčame preto aj obuv do vody. Používajte krémy s vysokým ochranným faktorom, predovšetkým prvé dni Vášho pobytu. Čistota morí a pláží je celosvetovým ekologickým problémom, vplyvom morských prúdov a poveternostných podmienok sa môžu na plážach nachádzať rôzne naplaveniny alebo chaluhy.

Voda a jedlo

Dodržiavajte pitný režim, nepite vodu z vodovodu, nakoľko je väčšinou úžitková a môže byť aj mierne slaná. Odporúčame kupovať balenú pitnú vodu, môžete tým predchádzať prípadným zažívacím ťažkostiam. Bulharská kuchyňa je všeobecne považovaná za jednu z najzdravších kuchýň v Európe. Je to hlavne kvôli používaným surovinám a ich úprave. Pokrmý sú ľahké, pripravované väčšinou na slnečnicovom oleji. Bulharské národné jedlá obsahujú veľké množstvo zeleniny a varené alebo grilované mäso, predovšetkým ryby či kurence. Takmer do všetkých pokrmov sa pridáva tradičné bulharské korenie čubrica (známe ako saturejka). Pre Bulharov je typická častá konzumácia mlieka a mliečnych výrobkov, hlavne jogurtov a syrov. Málokto vie, že jogurt bol objavený práve na území Bulharska, na čo sú miestni obyvatelia pyšní. Právý bulharský jogurt je veľmi hustý a má špecifickú šťavnatú chuť.

Bulharským národným jedlom je bob čorba - fazuľová polievka, ktorej chuť sa líši podľa zvyklostí konkrétnej lokality. Medzi tradičné bulharské pokrmy patria kebabčeta (silno korenené, na ražni opečené šišky zo sekaného mäsa), tarator (studená polievka z kyslého mlieka, uhoriek, cesnaku, orechov, kôpru a olivového oleja), kavarma kehap (čubricou korenené hovädzie mäso so zeleninou a feferónkami), mussaka (v trúbe zapekaný pokrm z mäsa, zeleniny, syra kaškavalu, zemiakov, kapusty a ďalších prísad), gjuveč (bohatá zeleninová misa, niekedy i s mäsom, podávaná často s vínom), banička (ovčím syrom plnený koláč z lístkového cesta) a baklava (sladký bulharský zákusok). V Bulharsku má svoj pôvod taktiež obľúbený šopský šalát, ktorý je vynálezom Šopov – svojou konzervatívnosťou preslávených obyvateľov Sofie a Dupnice.

Výbornú bulharskú kuchyňu dopĺňa široká ponuka vín, ktoré sú (špeciálne červené) označované ako jedny z najlepších v celoeurópskom rebríčku. Typickými bulharskými odrodami červeného vína sú Gamza a Mavrut, bielymi Dimiat a Pamid.

Stále väčšej obľube sa teší bulharské pivo, ktoré je v lepších reštauráciách možné dostať i točené. Najznámejšie je Stara Zagora, exportné pivo, ktoré je popisované ako najchutnejšie. Typickými liehovinami sú rakija (vinná pálenka), mastika (anízový likér), mentovka, roza a vodka. Z nealkoholických nápojov je možné bežne dostať celosvetovo známe značky ako Cola, Fanta alebo Sprite. Častejšie než „turek“ sa v Bulharsku pije silné presso v malých šálkach. Z čajov sú najobľúbenejšie bylinkové, napríklad harmančekový, z materinej dúšky, ľubovníkový čaj alebo čaj z listov čučoriedok.

Odporúča sa nekonzumovať tepelne neupravené potraviny obsahujúce vodu (napr. točená limonáda, zmrzlina). Voda z vodovodu je síce pitná, ale ich odlišné bakteriálne zloženie môže spôsobiť črevné problémy.

Prepitné

Prepitné je vždy vítané, v reštauráciách sa spravidla platí vo výške 10 % z ceny, poslíčkom, vrátnikom, šoférom a nosičom batožiny cca. 1,- EUR za 1 ks batožiny.

Tipy na nákup

Typickými suvenírmi z Bulharska sú napr. pálená glazovaná a ručne vyrábaná keramika s tradičnými žltohnedými motívami, miniatúrne fľaštičky ružového parfému v drevenom ozdobnom obale, ružový olej, výrobky z kože, drevené výrobky, farebné šatky, ručne tkané koberce (kelimy), CD s tradičnou bulharskou hudbou, ručne vyrábané šperky, miestne vína, slivovica Trojanska, brandy Pliska a Sljančev Brjag. V stánkoch je bežné zjednávať ceny. V bežných obchodoch sú ceny pevne stanovené.

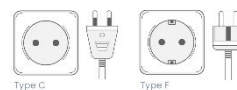
Oblečenie

Vhodné je ľahké športové oblečenie z prírodných materiálov, pohodlnú obuv, prikrývku hlavy a slnečné okuliare. Na večer odporúčame aj nejaké tenké oblečenie s dlhým rukávom. Postačí tenší pulóver, mikina, alebo ľahké sako. Vo väčšine hotelov, predovšetkým vyššej kategórie, sa vyžaduje vo večerných hodinách vstup mužov v dlhých nohaviciach. V prípade, že ste počas Vašej cesty ubytovaní v luxusnejších hoteloch kategórie 5*, odporúčame vziať so sebou aj spoločenský odev (páni dlhé nohavice s košeľou, dámy napr. koktailové šaty.)

Elektrická energia

Elektrické napätie v Bulharsku je 220 V. Zásuvky sú štandardné dvojkolíkové „europlug“. Bežné nabíjačky na mobily a fotoaparáty je možné zapojiť do zásuvky aj bez adaptéra.

Pošta a telefonovanie

Pošty sú bežne otvorené od 08.00 do 16.00 cez pracovné dni. Telefonovať môžete z hotelovej izby, lacnejšia možnosť je telefonovať z automatov, kde si ale musíte vopred v stánkoch, v hoteli alebo na pošte kúpiť magnetickú kartu. Vo väčších mestách a letoviskách je dobré pokrytie mobilným signálom. Najväčší operátori sú Mtel, Telenor a Vivacom. O presných cenách a informáciách o poplatkoch za telefonovanie v roamingu a hlavne za prenesené mobilné dáta sa informujte u svojho operátora.

Integrovaný záchranný systém = 112

Informácie o telefónnych číslach v Bulharsku = 144

Cestná pomoc = 146

Rýchla zdravotná služba (záchranka) = 150

Hasiči = 160

Polícia = 166 (vrátane dopravnej polície)

Obyvateľstvo a zvyky

Väčšinu obyvateľov tvoria Bulhari (84 %), najpočetnejšími menšinami sú Turci a Rómovia. Menej početnými menšinami sú Macedónci, Arméni, Židia či Rusi. Väčšina ľudí býva v mestách (asi 70 %), najväčším mestom je Sofia, ktorá má asi 1,5 milióna obyvateľov. Od päťdesiatych rokov 20. storočia zaznamenáva Bulharsko najpomalší rast počtu obyvateľstva, od deväťdesiatych rokov je tento rast negatívny (prírastok obyvateľstva: -5,1 %). Dôvodmi sú najmä zlá ekonomická situácia a rastúci počet emigrantov. Veľký dôraz sa kladie na rodinu a vzdelanie. Bulhari si veľmi vážia kultúrne dedičstvo a tradície, sú však otvorení i zahraničným vplyvom, a to najmä v súčasnosti po vstupe do európskych štruktúr.

Nezabudnite na to, že bulharské „áno“ naznačíte pokrútením hlavy (ako naše „nie“) a bulharské „nie“ naznačíte prikývnutím.

Základné bulharské výrazy

Písaná bulharčina je pre Slováka znalého cyriliky pomerne zrozumiteľná. Bulharská cyrilika je zhodná s tou ruskou až na pár menších výnimiek: neexistuje tu ы (tvrdé y), ѐ ani э. Pre to, aby sme bulharčinu správne vyslovili potrebujeme poznať miesto prízvuku, ktorý bežne označený nebýva, no slovníky ho pre tieto potreby označujú. U podstatných ani prídavných mien bulharčina nepozná pády. Podobne ako angličtina či nemčina má určitý člen, ktorý lepí stále za slovo. Ponúkame pár najdôležitejších cestovateľských fráz, ktoré na dovolenke v Bulharsku rozhodne oceníte.

Áno	Да
Nie	Не
Ahoj/Dobrý deň	Здравейте! / Здравей! [zdravejte / zdrasti]
Ako sa máš?	Как си? [kak si?]
Dobre. A čo ty?	Добре. А ти как си? [dobre. a ty kak si]
Teší ma.	Приятно ми е. [priyatno mi e]
Ďakujem.	Благодаря. [blagodarja]
Nie je začo. /Rado sa stalo.	Судоволствие. [s udovolstvie]
Šťastnú cestu.	Надобър път! [dobar pat]
Odlety	Заминаващи [zaminavašty]
Prílety	Пристигащи [pristygašty]
Nastúpte do lietadla.	Качвайте се в самолета. [kačvajte se v samoleta]
Omeškanie	Закъснение [zakasnenije]
Zrušenie	Отменен [otmenen]
Výdaj batožiny	Раздаване на багаж [razdavane na багаж]
Pristátie	Кацване [kacvane]
Miestny čas	Местно време [mestno vreme]
Pripútajte sa!	Пристегнете коланите! [pristegnete kolanite]
Turistická kancelária	Информационно туристическо бюро [informacionno turistyčesko bjuro]
Sprievodca	Экскурзовод [ekskurzovod]
Obchodné centrum	Търговски център [targovski centar]
Plán mesta	Карта на града [karta na grada]
Historické pamiatky	Забележителности [zabeležitelnosti]
Zmenáreň	Обмяна на валута [obmjana na valuta]
Opaľovací krém	Пляжно масло [plažno maslo]
Pláž	Пляж [plaž]
Pešia zóna	Пешеходна зона [pešechodna zona]
Ako sa dostanem ku...?	Откъде да мина към ... [otkade da mina kam]
Prepáčte, vyfotíte nás?	Извинете, може ли да ни направите снимка? [izvinete, može li da ni napravite snimka]
Je niekde blízko autobusová zastávka?	Има ли тукa наблизо спирка на рейс? [ima li tuka nablizo spirka na rejs]
Jednosmerný lístok	Билет за отиване [bilet za otyvane]
Spiatočný lístok	Билет за отиване и връщане [bilet za otyvane i vraštane]
Trasa, trať	Линия [linija]
Je možné si zarezervovať sedadlo?	Може ли да се запази място? [može li da se zapazi mjasto]
Chcel by som spiatočný lístok do...	Искам билет за отиване и връщане за ... [iskam bilet za otivane i vraštane za...]
Prestup	Прекачване [prekačvane]
Vodičský preukaz	Шофьорска книжка [šofjorska knižka]
Požičovňa áut	Бюро за даване на коли под наем [bjuro za davane na koli pod naem]

Autoatlas	Пътна карта [patna karta]
Benzínová pumpa	Бензиностанция [benzinostancija]
Rezerva	Резервна гума [rezervna guma]
Mechanik	Механик [mechanik]
Poistenie	Застраховка [zastrachovka]
Plnú nádrž, poprosím	Пълен резервоар, моля. [palen rezervoar, molja]
Pondelok	[ponedélnik]
Utorok	[vtórník]
Streda	[srjáda]
Štvrtok	[četvŕtŕk]
Piatok	[pétŕk]
Sobota	[sŕbota]
Nedeľa	[nedélja]
Predavač	Продавач [prodavač]
Trafika	Вестници, списания [vestnici, spisanija]
Ovocie zelenina	Плодове и зеленчуци [plodove i zelenčuci]
Lekárň	Аптека [apteka]
Pokladňa	Каса [kása]
Kde je skúšobná kabínka?	Къде е пробната? [kade e probnata]
Možno platiť kartou?	Мога ли да плащам с кредитна карта? [moga li da plaštam s kreditna karta]
Iba sa pozeráme.	Само гледаме. [samo gledame]
Recepcia	Рецепция [recepcija]
Vstupná hala	Хол [chol]
Karta od izby	магнетическа карта [magnetičeska karta]
Polpenzia/plná penzia	Полупансион/пълен пансион [polupansion/palen pansion]
Jednolôžková izba	Стая с едно легло [staja s edno leglo]
Dvojlôžková izba	Стая с две легла [staja s dve legla]
Všetko zahrnuté do ceny pobytu(All inclusive)	Всичко е включено в цената на пребиваването [vsičko e vključeno v cenata na prebivavaneto]
Je možné si zarezervovať izbu?	Възможно ли е да се резервира стая? [vazmožno li e da se rezervira staja]
Mohli by ste ma zobudiť zajtra telefónom?	Бихте ли ме събудил по телефона утре? [bichte li me sabudil po telefona utre]
Pripíšte mi to na účet.	Добавете го към моята сметка. [Dobavete go kam mojata smetka]
Predkrmy	Ордьовъри, мезета [ordjovri, mezeta]
Hlavný chod	Второ ястие [ftoro jastije]
Sladký, horký, slaný, kyslý	Сладък, горчив, солен, кисел [sladak, gorčiv, solen, kisel]
Bravčové, kuracie, jahňacie, hovädzie, ryba	Свинско, пилешко, агнешко, телешко, риба [svinsko, pileško, agneško, teleško, riba]
Varený, smažený, grilovaný, pečený	Варен, пържен, на скара, печен [varen, paržen, na skara, pečen]
Prepitné	Бакшиш [bakšiš]
Obsluha nie je v cene.	Обслужването не е включено в цената [obslužvaneto ne e vključeno v cenata]
Zaplatím.	Плащам. [plaštam]
Jedálny lístok, prosím	Меню, моля [menju, molja]

REKLAMÁCIE A SPIATOČNÝ LET

V prípade, že objednané služby nie sú poskytnuté v požadovanej kvalite, či rozsahu a nie je možné vyriešiť problém s recepciou ubytovacieho zariadenia, kontaktujte delegáta CK. Kontakt na delegáta je uvedený na informačných tabuliach alebo v informačných šanónoch v priestoroch recepcie ubytovacieho zariadenia, resp. priestoroch vyhradených cestovným kanceláriám. Zároveň je potrebné spísať reklamačný zápis, ktorý je následne podkladom pre reklamačné konanie po návrate z Vášho pobytu. Reklamácie bez zápisu na mieste nie je možné po Vašom návrate objektívne posúdiť.

Najneskôr jeden deň pred Vaším odchodom sledujte informačné tabule alebo šanóny CK, umiestnené v priestoroch hotela, kde budú uvedené menné zoznamy cestujúcich a hodina Vášho transferu z hotela na letisko. Nakoľko môže počas Vášho pobytu dôjsť k posunu termínu spiatočného letového času odporúčame sledovať tieto informácie.

DIPLOMATICKÉ ZASTÚPENIE PRE SR V BULHARSKU

Veľvyslanectvo Slovenskej Republiky v Sofii

Blv. Janko Sakazov 9, 1504 Sofia, Bulharsko

Tel.: +359-29429211

Fax: +359-29429235

Mobil: +421 2 5978 5978, +421 906 075 978 (núdzová linka-MOKC)

Email: emb.sofia@mzv.sk, mokc-mzv@mzv.sk

Internet: www.mzv.sk/sofia

Ministerstvo zahraničných vecí SR zriadilo MEDZINÁRODNÉ OPERAČNÉ KRÍZOVÉ CENTRUM (tzv. MOKC), ktoré funguje 24/7. V prípade, že v zahraničí nastane mimoriadna situácia, predovšetkým život ohrozujúci stav, úmrtie, nehoda, ale aj strata dokladov, spáchanie trestného činu a pod., kontaktujte VÝHRADNE MOKC, ktoré koordinuje celý postup s príslušným zastupiteľským úradom.

„Prajeme Vám šťastnú cestu a príjemný pobyt“